

Religionem ingrediatur, gravato hærede, ut quoad illa solverit, centum pendat annuatim, an illa monasterium ingressa sub spe futurae numerationis, annua quantitas licite capi possit? Videtur quod non, cum monasterium ad fortem agere non impediatur, juxta regulam superius traditam, numero 115. Sed aliud est tenendum ex dictis numero 124. quoniam pro justo interesse pensio sine crimine capitur; sustinet enim monasterium damnata emergens, dum moniali exhibet alimenta; & lucri cessationem, quia dotes monialium otiose non existunt, sed utiliter collocatae in censuum frequenti emptione, vel aliter, utilitatem reddunt communitati.

127 Cui resolutioni ad stipulatur Barbof. collect. cap. Salubriter, numero 6. de usur. dum docet, de decisionem ejus constitutionis procedere etiam in matrimonio spirituali, ita ut si qua mulier, promissa per parentem, vel alium dote, professionem emisit, monasterium, dum solutio differtur, possit & fructus pignoris accepti lucrari, & consequenter de certa quantitate annuatim solvenda pacisci, quod utique ex voluntate testatoris procul dubio licebit.

SUMMARIUM.

- 1 Tutores Jure Civili pecuniam pupillarem utiliter expendere, seu fœnori dare tenebantur.
- 2 An transeat hac obligatio ad hæredes tutorum.
- 3 A quo tempore tutores cogebantur usuras pecunia pupillaris solvere.
- 4 Solvunt usuras pupillares, donec bona administrationis retinent.
- 5 Hoc præscribitur, si diu rationes dominus exigere omiserit.
- 6 Usuras quas tutores solvere compellebantur.
- 7 Quando non licebat tutoribus pecuniam pupillarem sub usuris mutare.
- 8 Usuræ pupillares hodie sublatae sunt, nec eas exercere pietatis prætextu licet.
- 9 Tutor qui otiosam habet pupillarem pecuniam, quomodo damnetur.
- 10 Quid probare debet minor: & an cogatur solvere interesse pro pecunia, quam à debitoribus non exegit, ibid.
- 11 Tutores in Hispaniâ quomodo ad interesse damnetur.
- 12 Idem in curatoribus minorum ac in tutoribus quoad usuras, vel interesse observatur.
- 13 Si restator, qui tutorem dedit, cum liberum esse caverit ab eo, quod tutelae iudicio deberet, non dammabitur ad usuras seu interesse, nisi pecuniam in proprios usus verterit.
- 14 Utrum liceat sic societatem contrahere, ut unus nulli periculo se exponens, lucrum percipiat? qui disspulent.
- 15 Societas contrahi potest, ut unus pecuniam, alter operam impendat, & commodum, & damnum aquis portionibus inter eos dividatur, & in dubio sic divisio fieri debet.
- 16 In hac societate quomodo quisque periculum sustineat.
- 17 In ipsa societate non communicatur capitale.
- 18 De justitiâ ejus societatis qui egerint.
- 19 In præfata societate utrum capitale dividatur, & num. 20.
- 21 Contractus societatis celebratus creditur, etsi dicatur socius pecuniam mutuo dare ei, qui operam est adhibiturus.

- 22 Conferenti pecuniam ad societatem non licet convenire, ut lucrum commune sit, & damnnum ad socium solum spectet: nec quod pars capitalis semper salva sit, altero socio periculum sustinente, si totum capitale extinguatur, & n. 23.
- 24 In societate qualiter æqualitas servanda, & an valeat pactum, ut lucrum sit commune, & ad unum ex sociis duntaxat damnnum spectet.
- 25 Inter socios fraternitas quedam contrahitur, propter quam non conveniuntur, nisi quatenus facere possunt.
- 26 Utrum sociis non æqualiter conferentibus, pactum sit licitum, quod lucrum pro virili distribuatur æqualiter.
- 27 Qui plus confert ad societatem industria, & labore, plus ex lucro percipere debet, & è contra qui minus confert.
- 28 Sociis adhibentibus cunctis operam, ac industriam, non attenditur ad divisionem, an unus magis laboris & industriae impenderit: & quid si filii unius ex sociis laborarent, remissive.
- 29 Pacta inequalitatis in societate sustinentur, nisi de ipsorum iniquitate constet aperte.
- 30 In societate expressa bonorum omnium quomodo divisio facienda.
- 31 In hac societate non inspicitur quis ex sociis plus consumpserit in necessariis, aut si plus sit lucratus.
- 32 Filiae unius socii omnium bonorum an dos ex bonis societatis communibus constituenda?
- 33 Ubi unus ex sociis pecuniam, alter operam adhibet, quid operetur pactio, ne hic de damno teneatur.
- 34 Quid si idem pactum adjiciatur in favorem conferentis pecuniam.
- 35 Lex si non fuerint, §. ita coiti, ff. pro socio, intelligitur, & exponitur.
- 36 Societas utrum licite ita contrahi possit, ut pecuniam exhibens nullum periculum subeat, & annuam quantitatem percipiat, & num: 37. 38. 39.
- 40 Pacta iniqua societatis arbitrio boni viri ad æqualitatem reducuntur, etsi damnificatus asserat se donare.
- 41 De nautico fœnore apud Romanos.
- 42 Capitis Naviganti, de usur. referuntur Interpretes.
- 43 Dicitur caput Naviganti, interpretatur, & num. 44.
- 45 Quando liceat credere pecuniam, vel merces constringendo debitorem ut certam solvat ultra sortem quantitatem pro periculo nautico, quod creditor sustinet ultroneus.
- 46 Hadriani intellectus ad caput Naviganti, rejicitur.
- 47 Utrum qui pecuniam dedit ad nauticum fœnus, teneatur restituere quod pro periculo accepit, & num. 48. 49. 50. & 51.
- 52 Opponitur resolutioni argumentum, & solvitur.
- 53 Nauticum fœnus an Jure Pontificio sit sublatum?
- 54 Pretium pro assicuratione in nautico fœnore licite percipitur, quanquam assicurator operam nullam adhibeat.
- 55 Utrum liceat pro fidejussione pretium percipere? & num. 56. 57. 58. & 59.
- 60 Fidejussore pretium accipiente, non contrahitur mandatum, sed contractus immominatus, & de ejus effectibus.

CAPUT II.

Ad Num. I.

- 61 In fidejussione pro pretio quid cavendum, ne usura, vel iniquitatis vitium irrepat.
- 62 Cur dicatur pactum legis commissoriae, à quo Imperatore omnino deletum, & à quo ex parte restitutum.
- 63 Pactum legis commissoriae in pignorebus quâ formâ concipiatur. Jure Pontificio, & Regio Hispano prohibetur.
- 64 Non valet in feudo, si actum sit, ut pecuniâ creditâ intra certum tempus non solutâ pignus feudi titulo cedat creditori.
- 65 Pactum legis commissoriae inter tertium, & debitorem an subsistat. Quid in fidejussore? Referunt opinio docens valere, ibid.
- 66 Adducitur contraria, & amplectitur.
- 67 Ratio traditur, & interpretatio ad l. fin. de contr. emptio.
- 68 Alia interpretatio refutatur. Pactum legis commissoriae non tenet de quavis re debitoris, etsi obligata non sit pro debito, ibid.
- 69 Pactum legis commissoriae reprobatum, etsi res solam generaliter sit obligata.
- 70 Pactum legis commissoriae reprobatum quibuscumque verbis conceptum.
- 71 Mens D. Covarr. explicatur, qui non distinguit fidejussorem à creditore quoad reprobationem pacti legis commissoriae.
- 72 Alia interpretatio legis finalis de contr. empt. reprobatum.
- 73 Pactum valet, ut debitore non solvente tempore præfinito, pignus creditori pro justo pretio cedat. Sed in censu reprobatum ea pacto, ibid.
- 74 Valet itidem si convenerit, ut res maneat creditori simpliciter; nam subintelligitur pro justo pretio.
- 75 Lex 12. tit. 13. p. 5. quæ obstat conclusioni præcedenti, interpretatur.
- 76 Pactio non valet, si convenerit, ut pecuniâ non reddita, pignus detur in solutum.
- 77 Conclusio tradita n. 73. corroboratur, & à pactis suspensio abstinendum suadetur.
- 78 Lex commissoria in pignorebus detestatur, & ratio quâ prohibetur, remissive.
- 79 In pacto legis commissoriae fere semper iniquitas latet propter excessum valoris pignoris.
- 80 Pactum legis commissoriae unde dictum, remissive.
- 81 Pactum legis commissoriae non consistit, quanquam postulate debitore adjiciatur, nisi aliquam ipsi utilitatem asserat.
- 82 Debitor qui promisit vendere pignus creditori, nisi solverit, poterit post diem præfinitam, purgata morâ, offerre pecuniam, ac rem retinere.
- 83 Utrum pactum legis commissoriae post contractum perfectum, ex intervallo adjectum subsistat.
- 84 Satisfit objectioni, ac rationi, quæ pro affirmativa opinione reprobata adducitur.
- 85 Pactum legis commissoriae an valeat si pecuniâ creditâ æquetur pignoris æstimationi? & num. 86. & 87.
- 88 Pignoris æstimatio an faciendâ secundum tempus, quo pecuniâ creditur, vel quo solvi debet ex conventionione, & n. 89.
- 90 Pactum legis commissoriae an firmetur juramento, & n. 91.
- 92 Renunciatio legum, quæ pactum legis commissoriae damnant, non sustinetur.

Tutoribus quondam Jure Civili non solum licuit, sed etiam incubuit pecuniam pupillarem dare fœnori, ita ut totius quantitatis, quam ratione administrationis percepissent, nisi aliâ utiliter collocarent, usuras pendere iudicio tutelæ cogerentur leviores juxta regionis consuetudinem. l. Tutor qui §. Sed si negavit, vers. Ex ceteris, l. Si tutor constitutus 16. cum similibus, de administrat. tutor. Molin. de just. & jur. tract. 2. disp. 224. n. 17. Tusch. lit. V. concl. 442. num. 34. Petr. Greg. Syntagm. lib. 13. cap. 10. n. 10. Leotard. tract. de usur. q. 20. n. 2. Cujac. ad tit. C. de usur. pupill. Guttier. de tutel. part. 2. cap. 9. n. 4. 5. Escobar. de ratiocin. cap. 14. n. 6. vers. Et hæc necessitas, Ofuald. lib. 15. cap. 19. ad fin. Bæza de decim. tutor. cap. 2. n. 92. 94. Ayora de partition. part. 1. cap. 4. n. 22. Barb. collect. l. 24. n. 15. C. de adm. tut.

Hæc tutorum obligatio similiter in hæredes transit, si administrationi se immisceant, aut petere pupillo curatorem, seu tutorem omittant, d. l. Tutor qui, §. Pecunie, l. Cum ostendimus 4. §. Usuras, de fidejuss. tutor. Tusch. ubi proxime, Guttier. numer. 21. Bæza, n. 95. Iodoc. Damouder. de patroc. pupill. tit. de interest. pupill. n. 46. Leotard. num. 13. Hermof. in l. 10. gloss. 4. n. 227. tit. 1. p. 5.

Ibi: Statim acceptâ tutelâ.

Usuræ pupillares non computabantur in tutorem à die suscepti muneris, sed post semestre, quod illis conceditur, ut pecuniam tuto, ac utiliter possint collocare: deinceps singulis annis bimelstri usuris tutor non oneratur, ut creditam pecuniam exigat, & iterum fœnori tradat, d. l. Tutor, qui §. Usuræ, d. l. Si tutor constitutus, Cujac. observat. lib. 5. cap. 12. Ofuald. ubi sup. Escobar. n. 4. Guttier. n. 27. Bæza n. 96. Hujusmodi dilasio denegatur tutori in proprios usus clam, & illicitè pecuniam pupillarem expendent, d. §. Usuræ, Cujac. ubi proxime.

Cursus verò usurarum, finita tutelâ, non suspenditur, sed usque ad restitutionem bonorum tutelæ persistit, d. l. Tutor qui, in fin. l. Lucius Titius 47. §. Questum, de adm. tutor. l. 1. §. ult. de usur. Cujac. ad tit. C. de usur. pupill. Leotard. ubi proxime, Guttier. n. 20. Pichard. in §. Tutores, n. 16. Inst. de oblig. quæ ex quasi cont. nasc. ubi limitat. num. 18. si tutor ab administratione se abstineat, l. 29. §. 1. de adm. tutor.

Est observandum quod si is, cujus bona administravit tutor, viginti annis omiserit rationes exigere, ac reliqua petere, præsumitur usuras remisisse à quo tutela finita est, l. Maxime 30. de administrat. tutor. l. Cum quidam 17. §. 1. de usur. Leotard. d. quest. 20. num. 22.

Ibi: Nec itidem tenebitur tutor.

Ubi tutor clam pecuniam pupillarem in proprios vertebat usus, onerabatur omnium gravissimâ usurâ, nempe centesimâ sic dictâ, quia singulis mensibus centesima fortis pars exsolvebatur ad rationem unius pro centenario, quæ sicut aliæ omnes, hodie abolevit. Tusch. sup. num. 34. Leotard. ubi proxime, Pichard. n. 14. Cujac. ubi pronuper, Ayora n. 30. Roder. de ann. reddit. lib. 3. cap. 10. n. 2.

Illâ verò facultas, & necessitas pecuniæ pupillaris fœnerandæ ita est temperata, ut si ex fructibus bonorum tutelæ pupillo alimenta possint ex-

hiberi, tutori non liceat sub usuris pecuniam mutuo dare, authent. Novissimè, C. de administrat. tutor. Tusch. & Petr. Greg. ubi sup. Baez. n.93. Ayora num. 33. Barbosa cum aliis collect. de authent. n. 2. Cujac. novel. 72.

8 Haec omnia quae praemisimus, ad Jus Civile spectant, quo usurae legitime permittebantur: nunc alio utimur, cum fonerandi abusus execrabilis prorsus interdicatur, ideo nulla ex causa fas erit pecuniam pupillarem credere sub usuris Molin. d. disp. 224. numer. 18. Leotard. num. 5. Baez. ubi proximè, Guttier. numer. 4. Roderic. numer. 10. Tusch. ubi sup. Barbosa cum pluribus collect. l. Tutores, numer. 16. C. de administ. tutor. quod D. Covarruv. nos docet hic, quidquid nonnulli contra fenserint, quos refert, ac refutat. Leotard. n. 4. 6. & 7. Nec pro alimentis pupilli, sicut nec pro alio quovis insigni pietatis opere licebit fonerari. Roderic. ubi proximè, Leotard. numer. 26. Novellam Justitiani, cujus nuper meminimus, post alios reprobantes, quibus accedit Barbosa ubi proximè, & collect. cap. Super eo, numer. 11. de usur.

Verf. Illud sanè observandum.

9 Tutores quanvis pecuniam pupillarem prohibeantur fonerari, tenentur tamen eam utiliter implicare ementes praedia, aut expendere ad aliquam licitam negotiationem, ex qua augetur pupillorum substantia: quod si tutor, aut curator neglexerit, ad interesse damni emergentis, & lucri cessantis judicio tutelae damnabitur. Leotard. d. q. 20. ex numer. 8. Guttier. de tut. part. 2. cap. 9. numer. 5. & 16. Ofwald. lib. 15. cap. 19. ad fin. Tusch. lit. V. concl. 441. numer. 4. Hermos. d. gloss. 4. numer. 226. Molin. ubi sup. Baeza num. 93. cum seqq. Escobar d. cap. 14. numer. 3. & 5. verf. & haec necessitas, Roderic. d. cap. 10. numer. 11. 18. Surd. decif. 279. numer. 10. Ayora n. 21. 22. Damouder. de patroc. pupil. tit. de pupil. interesse, numer. 43. Barbosa ubi proximè, numer. 15. Trullench. lib. 7. cap. 27. dub. 2. numer. 6.

10 Ut autem istud interesse tutor exhibere cogatur, non sufficit pecuniam pupillarem penes eum extitisse, opus enim est ex parte minoris probari, quod tunc fuerint praedia venalia, quae emere expediret, vel alia occasio pecuniae utiliter, ac licite collocandae; alias tutor damnari nequibit, nisi constet pecuniam ad proprios usus impendisse, quia propter dolum ad interesse boni viri arbitrio tenebitur, Menoch. de arbitrar. cas. 49. numer. 6. Damouder. num. 66. 70. & 75. Escobar num. 6. Roder. num. 12. 13. Baeza num. 99. Guttier. n. 6. Ayora num. 28. & n. 31. quod tutor non solvit interesse pro pecunia, quam a debitoribus pupilli ex negligentia non exegit. Sed consule Guttier. d. cap. 9. ex num. 33. contra sententiam.

Ibi: Quo fit, ut in ea provincia.

11 Sic apud nos receptum est, ut tutores, aut curatores pecuniae pupillaris, quam retinuisse constat, interesse persolvant, etiam nulla per minorem probatione facta, ad rationem quinque pro centenario, quod est pretium legitimum censuum redimibilium, qui frequentissime in Hispania vendi solent. Idem videtur dicendum, si ob commercii assiduitatem facile possit expendi pecunia ad licitum lucrum juxta regionis consuetudinem. Molin. d. disp. 224. numer. 18. Ayora n. 30. Escobar n. 7. Barbosa collect. d. l. Tutores, n. 15. C. de administrat. tutor.

12 Quae de tutore hucusque tradidimus, aequè procedant in curatore, administratore bonorum Ec-

clesiae, ac similibus, ut observant Hermosilla & alii ex jam laudatis.

13 Illud omittendum non est, quod ex aliis tradit Guttier. de tutel. part. 2. cap. 9. n. 7. videlicet tutorem testamentarium non teneri ad usuras, seu interesse ex negligentia, si per testatorem illi remittatur quidquid tutelae judicio debuerit: sed haec liberatio non proderit si pecuniam pupillarem clam usurpans, in proprios usus converterit ad instar praedonis.

Verf. Ceterum satis controversum.

14 Frequens maxime apud Theologos disceptatio est, an liceat conferenti pecuniam ad societatem pacisci, ut socius, sive commodum, sive jacturam ex negotiatione reportet, teneatur ad certam quantitatem solvendam ultra capitale, quod finita societate restituet, omne periculum in se suscipiens? De qua plene Molin. de just. & jur. tract. 2. disp. 417. Less. eod. tract. lib. 2. cap. 25. dub. 3. Trullench. in Decalog. lib. 7. cap. 24. dub. 2. Bonacina Sum. disp. 3. q. 6. punct. 3. Leotard. tractat. de usur. q. 31. ex numer. 2. Narbona in l. 15. gloss. 1. & 2. tit. 18. lib. 5. Recop. Parlad. quotidian. lib. 2. cap. 2. n. 10. Gait. de credit. cap. 2. q. 5. numer. 1929. cum seqq. Morl. Empor. jur. tit. 8. q. 25. ex n. 28.

Ad Num. 2.

Potest ita contrahi societas, ut quis pecuniam, 15 alter operam, & industriam conferat eo pacto, ut lucrum & damnum utriusque sit commune. Leotard. cum aliis numer. 27. Anton. Gom. variar. lib. 2. cap. 5. numer. 5. Petr. Greg. Syntagm. lib. 27. cap. 4. numer. 10. Scacc. de commerc. §. 1. gloss. 7. part. 2. ampl. 20. n. 4. Fab. in ration. l. Cum duobus, §. Verum, ff. pro socio: & sic in dubio aequaliter divisio fieri debet, quoniam praesumitur industria aequivalere pecuniae. Menoch. de arbitrar. cas. 125. n. 2. de quo Greg. Lop. in l. 5. gloss. 4. tit. 10. p. 5.

16 Hac in societate, nisi aliud convenerit, quisque ex sociis periculum ejus, quod confert, sustinere debet: itaque si perfecta societate, nihil praeter capitale super sit, qui industriam adhibuit, jacturam laboris patitur. Rursus si initio negotiationis pecunia naufragio, vel alio casu pereat, detrimentum est illius duntaxat qui illam contribuit, socio operam non adhibente. Sic usi receptum est in commerciis, & actum intelligitur inter socios, qui juxta consuetudinem contrahere existimantur. Molin. disp. 415. n. 5. & 7. Trullench. d. cap. 24. dub. 3. n. 4. Barbosa in collect. lib. 1. n. 7. C. pro soc. Morl. sup. n. 29. & alii, de quo infra n. 19.

Ibi: Quod autem diximus.

17 Haec conventio, ut lucrum, ac damnum sit commune, non infringit naturam hujus societatis, prout eam D. Covarr. intelligit, scilicet in ipsa negotiatione, non in capitali, quod non communicatur.

18 Ad cetera quae Praeses noster profert, ac de jultitia ejus societatis, adire oportet Molin. disp. 416. Trullench. & Barbof. ubi proximè, Less. sup. dub. 2. Mantic. de tacit. conv. lib. 6. tit. 4. ex numer. 7. Tusch. lit. 5. concl. 187. a num. 4. Leotard. sup. num. 29. cum seqq. Mozz. de contract. tit. de societ. in princ. Morl. ex num. 29. Bonac. d. punct. 3. Scaccia d. part. 2. ampl. 9. n. 2. cum seqq. Pichard. in princ. n. 18. & in §. De illa, ex n. 8. Greg. Lop. in l. 3. gloss. 7. & in l. 4. gloss. 2. tit. 10. p. 5.

Ibi:

Ibi: Imò hoc in casu.

19 Ubi industria sola per socium adhibenda tanti habetur, ut aequivaleat pecuniae ab alio collatae, & lucrum, & capitale aequis portionibus extincta societate distribui debet. Less. sup. n. 10. Molin. disp. 415. numer. 4. Menoch. d. cas. 125. numer. 3. Adde Tusch. sup. numer. 36. qui distinguit.

20 Communis tamen sententia adversatur, quae habet, capitale nunquam esse communicandum socio, qui solam operam, & diligentiam adhibuit. Fachin. controver. lib. 2. cap. 95. Leotard. ubi proximè, Morl. sup. Felician. de societ. cap. 39. numer. 3. Colta tract. de port. rat. quest. 41. numer. 4. Barbosa sup. numer. 7. Gratian. discept. 360. numer. 8. Fab. ration. l. Si non fuerint, §. 1. ff. pro soc. Et quidem ubi pecunia unius socii, & industria alterius sunt ejusdem aestimationis, si expressim convenerit, ut capitale sit utriusque commune, ut aequitati conformi observabitur; sed si non appareat quid actum est, consuetudini stabitur, & in dubio nunquam erit divisioni locus, quod regulariter usu receptum est. Ita sentiunt Gregor. Lopez. in l. 10. gloss. 5. tit. 10. p. 5. Villal. Erar. commun. opin. lit. 5. n. 109. Escob. de ratiocin. lib. 2. cap. 22. Molin. disp. 416. n. 5. Trullench. sup. dub. 3. numer. 6. & alii laudati sup. numer. 16. Et societas ex consuetudine intelligitur contrahi. Leotard. num. 49. Escob. num. 1. Cenc. de censib. de cif. 59. numer. 7.

Ibi: Quin & pecunià mutuo dari poterit.

21 Cum actus non tam ex verbis, quam ex mente agentium aestimetur, quod adnotavi sup. lib. 1. cap. 13. numer. 24. quanquam exprimat pecuniam credi socio industriam adhibitorio, cum vere societas licita contrahatur, non ideo usurarius censebitur contractus. Leotard. cum aliis sup. n. 27.

Ad Num. 3.

22 Pecuniam exhibenti ad Societatem non licet pacisci, ut damnum, si contigerit, totum socius sustineat, lucrum vero commune sit. Huic assertioni apertissime favet Bulla Sixti V. edita anno 1586. quae in Bullario novissimo tom. 2. inter Bullas ejus Pontificis est quadragesima quinta, & illi subscribunt Anton. Gomez. variar. lib. 2. cap. 5. numer. 5. verf. Tertio inferitur, Mantic. de tacit. convent. lib. 6. tit. 8. numer. 2. 18. Leotard. de usur. quest. 31. numer. 2. Cenc. de censib. decif. 321. n. 11. Gait. de credit. cap. 2. n. 1929. verf. Attamen, Trullench. in Decal. lib. 7. cap. 24. dub. 1. n. 5. Pichard. in §. De illa, numer. 2. Inst. de societ. Ofwald. lib. 13. cap. 16. ad fin. Parlad. quotidianar. lib. 2. cap. 2. n. 9. Narbona in l. 15. gloss. 1. n. 6. tit. 18. lib. 5. Recop. Cancr. variar. part. 3. cap. 7. n. 51. Gratian. discept. cap. 389. n. 11. omiffis pluribus quos congerit Carleval. de judic. tit. 3. disp. 7. numer. 16. Vide infra.

23 Quae sententia ampliatur, ut nec pars capitalis conferenti sit salva, socio periculum ejus sustinente. Felician. de societ. cap. 17. n. 10. Narbon. ubi proximè, Gait. num. 1931. apud quos alii.

Verf. Huic conclusioni.

24 Ad intellectum legis Si non fuerint §. 1. ff. pro soc. & similibus consule Greg. Lopez. in l. 4. gloss. 2. & l. 5. gloss. 4. tit. 10. p. 5. Fab. ration. d. l. Si non D. de Faria Novae Addit. ad Covar. Tom. 11.

fuerint, Pichard. ubi proximè, Narbon. sup. gloss. 2. à numer. Morl. Emp. Jur. tit. 8. quest. 25. numer. 29. Ex quibus dicendum, quod aequalitas quae in sociis desideratur, non est ut damnum, aut lucrum inter eos pro virili distribuatur, sed ut quisque reportet prout contulit ad societatem. Molin. re. de dispu. 415. numer. 2. ideo pactum, ut socius damnum non sentiat, & de lucro percipiat, legibus probatur, cum scilicet plus ille contribuit, sive in pecunia, sive industria, atque labore, qui excessus cum favorabili conventionem inaequalitatis compensatur; nam ut ait Faber, aequitas ipsa suadet, ne fervetur aequalitas. Alioqui si socii aequaliter contulissent, pactio illa ut iniqua rejiceretur. Anton. Gomez. d. cap. 5. numer. 5. Gratian. disceptat. cap. 768. à numer. 23. Sic ea jura exponunt praefati DD. & alii communiter. Quod notabiliter restringit Gregor. Lopez. si convenerit inter socios aequis portionibus non collatis, ut lucrum aequaliter distribuatur, de quo D. Covarruv. infra, verf. Tertio ex his.

Ibi: Quod societas quadam fraternitas esse censetur.

Idem observant Menoch. de arbitr. casu 125. 25 numer. 2. Leotard. sup. num. 49. Narbon. num. 2. Tusch. lit. 5. conclus. 285. numer. 18. Ofwald. sup. Pichard. princ. Instit. de societ. numer. 15. ideo hic contractus praeceteris velut inter fratres postulat aequalitatem, Fab. in d. l. Si non fuerint, in princ. & haec fraternitas magis inclinatur ad concordiam, quam naturalis; nam haec natura inducitur, ille à voluntate, ac electione procedit. Fab. in ration. l. Verum, ff. pro soc. Ab hoc fraternitatis vinculo procedit, ne socius ultra quam facere possit, condemnetur, §. Ult. Instit. de action. Fab. ubi pronuper.

Verf. Hinc primò apparet.

Pro hoc, & proximo sequenti versiculo videas praenotata num. 24. & ibi laudatos.

Verf. Tertio ex his dubia.

25 Hujus sententiae meminimus sup. numer. 24. in fin. quam videtur probare Gregor. Lopez, Menoch. supra numer. 6. etfi D. Praesidi nostro displicuerit, sicut & Anton. Gomez. d. lib. 2. cap. 5. numer. 5. verf. Ex qua regula, de quo Tusch. d. conclus. 285. à princ. Et nulla ratio discriminis excogitari potest, cur pactum quod reprobat in damno, in lucro sustineatur adversus aequalitatem in societate servandam pro portione, quam quisque contulit. Vide Pichard. num. 24. 25.

Verf. Quarto hinc scribit.

26 Quoties pecunia aequaliter collata, unus ex sociis solus operam dat negotiationi, debet plus ex lucro percipere. Less. de just. & jur. lib. 2. cap. 25. dub. 2. numer. 20. nam tanto plus contribuit, quanti labor & industria aestimatur. Tusch. supra numer. 7. Pichard. in princ. numer. 20. & 26. & de natura societatis est, ut qui plus expendit, sive in pecunia, sive in opera, plus ex lucro percipiat. Pichard. n. 19. Trullench. sup. dub. 1. numer. 5. verf. Tertia est, Tusch. n. 2. sicut è contra qui minus exhibet, minus lucratur. Menoch. de arbit. cas. 125. n. 5. juxta illa Pauli 2. ad Corint. cap. 9. verf. 6. verba: Qui parca seminat, parca & metet. Ursill. ad Afflic. decif. 58. ex n. 4.

At